

Saue- og geiteraser i Norge

I forhold til mange andre land finnes det få saue- og geiteraser i Norge. De siste åra har interessen for og bevisstheten rundt saue- og geiteraser blitt større her til lands. Dette gjelder spesielt i forhold til små, bevaringsverdige norske raser, men det er også interesse for å bevare noen av de utenlandske rasene som finnes her i landet. Her finner du en oversikt over rasene og raselag og/eller kontaktpersoner som Norsk sau- og geitagslag kjenner til.

Av Signe Dahl og Ingunn Nævdal

Hva er en rase?

I følge leksikon er en rase en gruppe individer innenfor en art som har flere, felles arvelige egenskaper som gjør at de kan skilles fra andre grupper av individer innenfor arten. Raser er populasjoner som atskiller seg fra hverandre i frekvensen av visse gener. Her kommer begrepet rase til å bli brukt om grupper av sau/geit som **brukerne selv** anser som ulike og som det drives et avls- og/eller bevaringsarbeide for.

Tidligere ble raser godkjent av Landbruksdepartementet, men denne ordningen er nå falt bort. Norsk sau- og geitagslag arbeider med å få i stand en ny godkjenningsordning sammen med Landbruksdepartementet, Landbruks-tilsynet og Genressursutvalget/Norsk landbruksmuseum. Selv om denne ordningen ikke er helt på plass, har Norsk sau- og geitagslag de siste årene signalisert at de anbefaler godkjenning av flere saueraser, se mer nedenfor.

Bevaring av genetisk mangfold

Det er stor enighet om at bevaring av genetisk variasjon er riktig og viktig. Dette betyr både at vi ønsker å bevare truede raser og at vi ønsker å unngå at det moderne avlsarbeidet fører til en for stor ensretting av det genetiske materialet. Vi snakker altså både om **bevaring** og bruk av **bærekraftige avlsopplegg**. Norge har et spesielt ansvar for å bevare og å drive bærekraftige avlsopplegg for norske geite- og saueraser. Den norske kystgeita, gammel spæl og grå trøndersau anses i dag som truede raser. For disse rasene settes det inn spesielle tiltak i regi av Landbruksmuseet i samarbeid med produsenter med interesse for bevaring. For andre raser er det produsentene selv, raselag eller Norsk sau- og geitagslag som sørger for bevaringsarbeidet.

Geiteraser i Norge

Fra de gamle landrasene ble slått sammen og frem til begynnelsen av 1990-tallet har vi bare hatt én geiterase i Norge – Norsk melkegeit. Fremdeles er det denne rasen som er den dominerende i det norske geiteholdet, men import av utenlandske raser har fått en viss betydning for nisjeproduksjon og kulturlandskapspleie. Nå regnes også kjøttproduserende utegangegeiter på Vestlandskysten, som har blitt holdt så godt som isolert fra innblanding av melkegeiter over lang tid, som en egen gruppe eller rase.

Geiterasene vil her bli presentert med informasjon om opprinnelse, omfang, egenskaper og kjennetegn, samt opplysninger om kontaktpersoner der det er slike. Opplysningene er hentet fra ulike kilder.

NORSK MELKEGEIT

Den norske geitepopulasjonen består hovedsakelig av rasen Norsk melkegeit med et antall på nesten 51 000 melkegeiter. Rasen stammer fra den nord-europeiske landrasegeita og har i nyere tid vært lite påvirket av utenlandske raser, bortsett fra noen spredte importører av saanengeit.

Rasen har stor variasjonsbredde når det gjelder farge, fargekombinasjoner og fargemønster. Geitene kan ha kort eller langt ragg, være kollet eller hornet og ha mye eller lite botnull (kasjmirull). Bygningstrekk kan også variere mye. En gjennomsnittlig melkegeit veier rundt 50 kg. Hun produserer i gjennomsnitt 560 liter melk årlig.

Tidligere ble geitene skilt i lokale raser eller typer, som telemarksgeit, døla-

geit, vestlandsgeit og nordlandsgeit. I dag er det genetiske forbindelseslinjer mellom områder i hele landet og Norsk melkegeit er derfor betegnet som én rase.

Norsk sau- og geitagslag driver det organiserte avlsarbeidet med Norsk melkegeit. Grunnlaget er bukkeringdrift og i 2001 var det 35 aktive bukkeringer med totalt 270 medlemmer.

MOHAIRGEIT

Mohair- eller angorageit kommer opprinnelig fra Tibet og Ankara i Tyrkia. Geitene fikk navnet angorageiter fordi Angora er et eldre navn på Ankara. For å ikke forveksle geitene med angorakanin, kalles de mohairgeit i de nordiske land. Mohairgeit forekommer i dag stort sett over hele verden, men den største produksjonen av mohair er i Sør-Afrika, USA og Tyrkia.

Hovedprodukter fra denne rasen er ulla som er av en finfibret kvalitet. Geitene finnes i alle fargekombinasjoner, men til ullproduksjon ønsker en først og fremst hvit ull. Hvit ull gjør farging av garnet lettere. Dyrene klippes to ganger i året og et voksent dyr gir ca. 4-6 kg mohair pr. år. Geitene har lite botnull og er tilpasset et varmt og tørt klima. Mohairgeit har horn, er noe mindre enn Norsk melkegeit og har hengende ører.

I 1992 ble Norsk Mohairlag opprettet i forbindelse med at det ble importert embryo fra Danmark og levende dyr fra New Zealand. Laget startet med 16 medlemmer og i dag er det i overkant av 60 geiteholdere i landet som har mohairgeiter. Medlemmene er spredt over hele landet, men flesteparten bor i østlandsområdet.

Kontaktpersoner i Norsk Mohairlag er Kari Grøneng, 2440 Engerdal, telefon: 62 42 55 98 og Gerd Tveter, 2256 Grue Finnskog, telefon: 62 94 53 79.

KASJMIRGEIT

Kasjmirgeiter er avlet fram med hensyn på å produsere kasjmirull. Ulla er en svært finfibret botnull som vi finner hos mange geiteraser som er tilpasset et kaldt klima. Kasjmirulla er et fiber i luksusklassen med stor internasjonal etterspørsel og høye priser. De landa som produserer mest kasjmirull er Kina, Mongolia, Iran, Afghanistan og Australia.

Kasjmirgeit er en fellesbetegnelse på geiteraser som har mye kasjmirull og utseendet kan derfor variere mye mellom

kasjmirgeiter fra ulike land. Den hvite ulla er å foretrekke, også her på grunn av at den er lettest å farge.

I forbindelse med forskningsprosjekt ved Norges landbrukshøgskole ble det i 1994 importert kasjmirgeiter fra New Zealand. Geitene ble oppformert, tatt ut av karantene i 1998 og fordelt hos ulike prosjektdeltakere. Hensikten var å utprøve spesialisert kjøtt- og ullproduksjon på kasjmirgeit. I tillegg vil kasjmirgeitene bli brukt til bruksdyrkrøssing med norske geiter. Kasjmirgeitene fra New Zealand har kort ragg og hengeører. Det planlegges nå å få inn kasjmirgeit fra Skottland, ved sæd eller embryo. De skotske geitene ligner mer på den norske melkegeita fordi de er nærmere beslektet. De er også enda mer hardføre enn geitene fra New Zealand.

Kontaktpersoner er Tormod Ådnøy, Institutt for husdyrfag, Postboks 5025, 1432 Ås, telefon: 64 94 79 69, e-post: tormod.adnoy@ihf.nlh.no, Lars Olav Eik, Institutt for husdyrfag, Postboks 5025, 1432 Ås, telefon: 64 94 79 89, e-post: lars.eik@ihf.nlh.no og Norsk sau- og geitalslag, Ingunn Nævdal, Postboks 2323 Solli, 0201 Oslo, telefon: 23 08 47 99, e-post: ingunn.nevdal@nsg.no.

KYSTGEITA

På Vestlandskysten er det lange tradisjoner i hold av utegangergeiter for kjøttproduksjon. Kystgeita har i lang tid vært avlet for kjøttproduksjon og det skal ha vært minimal innkryssing av Norsk melkegeit. Mye tyder på at populasjonen har vært stor en gang, men regnes nå som svært liten og utryddingstruet. Totalt regnes det med at det finnes rundt 150 avlshundyr innen denne rasen. De fleste kystgeitene holder til i Selje i Sogn og Fjordane. Ellers er det noen små flokker på øyene Skorpa og Sandsøy i Møre og Romsdal.

Kystgeita ligner mye på Norsk melkegeit, men produserer mindre melk og har mer kjøttfylde. Ved at geitene går ute hele året og må klare seg i et hardt kystklima foregår det en naturlig seleksjon. Geitene er derfor svært lette på foten i det bratte terrenget, har gode og sterke bein og tett ull og ragg.

I 2000 ble Kystgeitlaget dannet. Raselaget arbeider i samarbeid med Genressursutvalget og Norsk Landbruksmuseum med å utrede registreringsmuligheter, planlegge avl, forvaltning, semin og andre tiltak for å sikre grunnlaget for kystgeita. Kontaktperson for Kystgeitlaget er Helge Borgund, 6750 Stadlandet, tlf. 57 85 85 47 (a), 57 85 71 81 (p), e-post: he-bor@frisurf.no. I tillegg kan

Norsk Landbruksmuseum kontaktes ved Bine Melby, Postboks 5104, 1432 Ås, e-post: bine.melby@nlm.nlh.no, telefon: 64 94 99 97.

BOERGEIT

Boergeit er en kjøtttrase som stammer fra Sør-Afrika, men er nå spredt over hele verden. Dyrene er hvite med rødbrune avtegninger på hode og hals. Pelsen er korthåret. Kjeene veier ved fødselen 3,5 - 4,0 kilo og har en svært god tilvekst.

De eneste boergeitene som vi vet om i Norge er en flokk som nylig ble importert fra Danmark og som fremdeles står i karantene.

DVERGGEIT

Dverggeita stammer opprinnelig fra Vest-Afrika. Den er en kjøtttrase med svært god tilvekst, men geitene er små av størrelse (derav navnet). Geitene har svært korte horn, brei og kort hodeform, korte bein og en fyldig og trinn kropp. Rasen har mange fargevarianter og fargekombinasjoner. Den mest vanlige fargevarianten er rødbrun med svart ål på ryggen og hvit buk.

Dverggeiter finnes i Kristiansand dyrepark og det finnes enkelte dyr rundt omkring, særlig på Østlandet. Så langt vi vet holdes de kun som kjæledyr og hobbydyr. Norsk sau- og geitalslag har ingen oversikt over hvem som har slike geiter eller hvor mange det finnes av dem her i landet.

Sauerasene i Norge

Det finnes ingen fullstendig oversikt over saueraser i Norge. Ut fra søknadene om produksjonstilskott vet vi at det finnes rundt én million avlssøyer. Bare de rundt 290 000 søyene som er innmeldt i sauekontrollen vet vi noe om rasetilhørigheten til. Opplysninger om dette er ført opp under hver rase nedenfor. Ikke alle raser kan i dag registreres i sauekontrollen, men i løpet av våren vil det etter anbefaling fra Norsk sau- og geitalslag og søknader fra ulike raselag bli lagt inn rasekoder for flere «nye» raser.

Rasekodene i sauekontrollen kan endres av bonden/produsentrådgiveren. Det finnes ikke noe «rasepoliti» som bestemmer hvilken rase den enkelte produsent har/ikke har. Dersom rasekoden ikke endres vil rasekoden følge fra mor til lam automatisk, uavhengig av rasekoden til faren. Det er viktig å være klar

over at en del dyr derfor ligger med feil rasekode i sauekontrollen.

Her følger en gjennomgang av hver enkelt rase. Opplysningene er hentet fra ulike kilder. For å holde omfanget nede er det gjort en del forenklinger, forhåpentligvis er det ikke noen direkte feil i presentasjonen.

Alle rasene som nedenfor kalles **norske** finnes hovedsakelig i Norge og har alle et visst innslag av den opprinnelige sauene som fantes i Norge før i tida. Felles for raser som er betegnet som av **crossbredtypen** er lang hale og crossbred ull (bare middels fin botnull). Raser som betegnes av **landrasetypen** er raser med kort hale og ull med dobbel karakter (forholdsvis kort, finfibret botnull og lang, glatt, grovere dekkull).

Under hver rase finnes opplysninger om raselag/kontaktpersoner som arbeider for rasen. Når det gjelder tilgang på semin av de ulike rasene vises det til seminværkatalogen til Nsg Semin A/S, som følger Sau og Geit nr. 5 hvert år.

DALA

Dalasauen er en norsk rase av crossbredtypen som ble avlet frem i Hordaland rundt 1925. Rasen har trolig innslag av de utenlandske rasene sjeviot, leicester og sutherland. Den er storvokst og grovbygd. Voksne søyer veier gjerne mellom 80 og 90 kilo. Den er jevnt over hvit, med kritt-hvite dekkhår i hodet og på beina. Ørene er store og svakt hengende. Svart nese og svarte klauver. Kjøttfyllden er bra, og den kan produsere mye og god ull.

I sauekontrollen utgjorde dala 53 % av søyene i 2000. Mange av disse er i realiteten norsk kvit sau (se denne), men det finnes også det som kalles reinrasa dala. Det drives et eget avlsarbeid på denne sauene i regi av Landslaget for reinrasa norsk sau. Kontaktperson for laget er Knut Skaar, Skarabakken 54, 4308 Sandnes, telefon: 51 62 10 39.

RYGJA

Rygjasauen er en norsk rase av crossbredtypen som har sitt opphav i Rogaland. Den ble godkjent som egen rase i 1924.

Den har sannsynligvis innslag av både merino, leicester, sutherland og sjeviot. Rygjasauen er noe mindre enn dalasauen og heller ikke så grovbygd. Den har svart nese og klauver, blankt og glansfullt hårlag i hodet og på beina, et trekk som trolig kommer fra spælsauen. Den kan ha svarte flekker i hårlaget i fjeset

og på beina. Den har bra kjøttfylde, og ulla er kjent for å være myk og margfri.

I sauekontrollen utgjorde rygja 7 % av søyene i 2000. Som for dala er nok mange av disse egentlig norsk kvit sau (se denne), men det finnes også noe relativt reinrasert rygja. Landslaget for reinrasa norsk sau har eget avlssopplegg for rygja (kontaktperson – se dala).

STEIGAR

Steigarsauen er en norsk rase av crossbredtypen som har navnet sitt fra Steigen i Nordland. Den har innslag av sutherland (mest), leicester og sjeviot. Først i 1954 ble steigarsauen godkjent som egen rase. Rasen blir regnet som en produktiv sau. Levendevekt på voksne søyer er 70-80 kilo. Hårlaget i hodet og på beina er kritthvitt, med svart nese og klauver. Lett buet neseparti. Den har bra kjøttfylde og en god ulltype, opprinnelig noe kortere enn dala- og rygjaull.

I sauekontrollen utgjorde steigar 14% av søyene i 2000. Som for dala og rygja finnes det mye steigar som i realiteten er norsk kvit sau (se denne), men det finnes også noe relativt reinrasert steigar. Norsk sau- og geitlagslag kjenner ikke til noen som arbeider for reinavl/bevaring av steigar spesielt.

NORSK KVIT SAU

Norsk kvit sau er en norsk rase av crossbredtypen som egentlig er en «syntetisk» rase. Siden 70-åra har ulike norske og utenlandske crossbredraser blitt krysset sammen, slik at svært mye av den norske sauen i dag er krysninger. Dette har medført at rasebetegnelsen norsk kvit sau ble innført i 2000/2001. Den norske kvite sauen er en relativt uensartet rase, men i hovedtrekk er den mer spedlemmet, rasktvoksende, fruktbar og kjøttfull enn for eksempel den opprinnelige dalasauen. Så langt er det ikke så mange som har tatt denne rasekoden i bruk – men vi regner med at svært mange av dyra som nå er kodet som dala, rygja og steigar i realiteten er norsk kvit sau.

I sauekontrollen utgjorde norsk kvit sau 3 % av søyene i 2000. Det er Norsk sau- og geitlagslag som driver det organiserte avlsarbeidet for norsk kvit sau. I 2001 var det 102 væreringer (inkludert seminringer) med norsk kvit sau i drift.

SJEVIOT

Sjeviot er en utenlandsk rase av crossbredtypen som stammer fra England

Skottland. Den kom til Norge i 1860-årene og vi antar at denne rasen har et mindre innslag av norsk blod enn de andre rasene som oppstod på denne tida. Rasen er kollet og hvit med svart nese og svarte klauver. Hårlaget i hodet og på beina er rent hvitt. Typiske kjennetegn er tydelig buet neseparti og nesten rett oppadstående ører. Den er mindre enn de andre crossbred-rasene, men kan ha bra kjøttfylde og god ull.

I sauekontrollen utgjorde sjeviot 2 % av søyene i 2000. Det er Norsk sau- og geitlagslag som driver organisert avlsarbeid for sjeviot. I 2001 var det tre sjeviotværeringer i drift.

NORSK PELSSAU

Norsk pelssau er en norsk rase av landrasetypen som ble formelt godkjent så seint som 1968. Rasen oppstod ved at svensk Gotlandsfår ble krysset med den «gråblå» varianten av spælsau. Eksteriørmessig er pelssauen mer høybeint enn spælsauen, og den regnes for å ha bedre kjøttfylde. Ullfellen skal være ensfarget grå med god glans og god lokk. Formålet er pelskinnproduksjon. Dekkulla gir skinnene en viss pelskarakter. Derfor er det ønskelig med framtrekkende dekkull, mens det er uønsket med en kraftig utvikling av bunnulla.

I sauekontrollen utgjorde pelssau 1 % av søyene i 2000. Det er Norsk sau- og geitlagslag som driver avlsarbeidet på pelssau og det var to væreringer i drift i 2001. I pelsværeringene arbeides det mye med å unngå innavl. Det har også flere ganger blitt importert sæd fra Sverige, seinest høsten 2001.

SPÆLSAU

Spælsau er en norsk rase av landrasetypen med et visst innslag av islandsk sau og finsk landrase. Spælsauen er mindre enn norsk kvit sau. Antatt søyevekt er mellom 60 og 70 kilo. Spælsauen er lettbeint, hardfør og nøysom, og går godt samlet i flokk. Den har lite lammingsvansker og er en god morsau. Kjøttfylden er ikke så god som på norsk kvit sau. Tidligere var det vanlig at både vær og søyer hadde horn, men dette er nå stort sett borte hos moderne spæl. Den mest vanlige fargen er hvit, med hvit nese og hvite klauver, men det finnes også andre fargevarianter. Det er vanlig at dyrene har kronelokk, dvs. at øverste del av skallen er ullkledd.

I sauekontrollen utgjorde spæl 18 % av søyene i 2000. Det er Norsk sau- og geitlagslag som driver avlsarbeidet på spælsauen. I 2001 var det 21 væreringer (og seminringer) med spæl i drift. Landslaget for reinrasa norsk sau (se

dala) har et eget avlssopplegg for reinrasa spæl.

GAMMELNORSK SAU

Gammelnorsk sau eller villsau/steinaldersau/ursau/utegangsauer er rester av den opprinnelige norske/europeiske landrasen og er altså en rase av landrasetypen. Rasen var nesten utdødd for bare noen ti-år siden, men aktivt bevaringsarbeid har gjort at det nå finnes en god del av rasen. Den er liten og hornet, og har kort, pigmentholdig, finfibret bunnull med grove dyrehår og litt lenger, grovfibret dekkull. Det blir hevdet at kjøttet har «viltsmak». Rasen er svært nøysom og hardfør, og har et sterkt flokkinstinkt og gode moregenskaper.

Gammelnorsk sau har ikke hatt, men skal få rasekode i sauekontrollen. Det er anslått at det finnes mellom 15 000 og 20 000 søyer på landsbasis. Norsk Vill-saulag er raselag for gammelnorsk sau. Kontaktperson er Lars Erling Horgen, 5392 Storebø, e-post: lars-erling.horgen@austevoll.kommune.no, telefon: 56 18 03 00.

GAMMAL SPÆL

Gammal spæl eller gammeltypisk spæl er en norsk rase av landrasetypen som stammer fra det som var foredlet spælsau i Norge før oppstarten av det moderne avlsarbeidet på 1960-tallet. Rasen er altså lite påvirket av islandsk sau, finsk landrase og moderne avlsarbeid. Størrelsesmessig er den en mellomting mellom den moderne spælsauen og gammelnorsk sau, og ullkvalitet og -mengde var en viktig egenskap i avlsarbeidet rundt 1960. Det finnes mange fargevarianter og både horna og kolla dyr.

Gammal spæl har ikke hatt, men skal få rasekode i sauekontrollen. Det er vanskelig å anslå antall av denne rasen, fordi det kan være vanskelig å skille mellom denne og de andre spælraserne. Kanskje finnes det rundt 500 rasetypiske dyr her til lands. Norsk landbruksmuseum og Landslaget for gammal spæl arbeider med å sikre rasen. Kontaktpersoner er Bine Melby, Norsk Landbruksmuseum, Postboks 5104, 1432 Ås, e-post: bine.melby@nlm.nlh.no, telefon: 64 94 99 97 eller Landslaget for gammal spæl, Lars Tyssebotn, Åse, 5620 Tørvikbygd, e-post: tyssebot@c2i.net, telefon: 56 55 81 92.

GRÅ TRØNDERSAU

Grå trøndersau er en norsk rase som er en mellomting mellom crossbred- og landrasetypen.

Rasen oppstod da den gammelnorske sauen ble krysset med tautersauen, som i dag er utdødd. Grå trøndersau har forskjellige grånyanser og har en karakteristisk hvit flekk under øynene. Halen er halvleng. Ulla likner mest på crossbredull, men er mer finfibra enn ulla til norsk kvit sau.

Grå trøndersau har heller ikke hatt rasekode i sauekontrollen, men skal få det. Det finnes to bevaringsbesetninger og en del mer enkeltstående dyr av rasen – totalt kanskje 200 avlsdyr. Kontaktperson er Norsk landbruksmuseum, Sandrup Nordvoll, Postboks 5104, 1432 Ås, e-post: sandrup.nordvoll@nlm.nlh.no, telefon: 64 94 99 82.

BLÆSET SAU

Blæset sau er en norsk rase av crossbredtypen fra Rogaland. Opprinnelsen er noe uklar. Rasen ligner størrelsesmessig på norsk kvit, men har brun ull av crossbredtype, svart hode med hvitt bliss og svarte bein med hvite sokker. Hos eldre dyr går brunfargen gjerne over i grått.

Blæset sau har ikke hatt rasekode i sauekontrollen, men skal få det. Det finnes anslagsvis mellom 500 og 1000 søyer av rasen, i hovedsak på Sør-vestlandet. Rogaland Blæselag arbeider for å fremme rasen. Kontaktperson er Helge Werner Undheim, 4342 Undheim, telefon: 51 48 42 32.

FUGLESTAD-BROGETE SAU

Fuglestadbrogete sau er en norsk crossbredrase fra Rogaland. Opprinnelsen er noe uklar. Størrelsesmessig ligner rasen norsk kvit sau. Hårlaget på hode og bein er hvitt med varierende grad av svarte områder. Ulla er ofte grov og med pigmentinnslag.

Fuglestadbrogete sau har ikke hatt rasekode i sauekontrollen, men skal få det. Det finnes anslagsvis mellom 500 og 1000 søyer av rasen, hovedsakelig på Sør-vestlandet. Interessegruppe for Fuglestadbrogete sau arbeider for å fremme rasen. Kontaktperson er Sverre Strai, c/o Time avløysarlag, Håland, 4340 Bryne, telefon: 51 48 51 22.

TEXEL

Texel er en utenlandsk rase av crossbredtypen, opprinnelig fra Nederland. Den er hvit med svart nese og svarte klauver. Den er kjent for å ha god kjøttfylde. Ulla er normalt ganske kort og margholdig.

Texelsauen har også lav fruktbarhet.

I sauekontrollen utgjorde texel 2 % av søyene i 2000. Det er uvisst hvorvidt dette er reinrasa texel eller krysninger. Texel har blitt importert flere ganger og blitt krysset inn i den norske kvite sauen. Det finnes også noen som driver reinavl på texel i Norge. Norsk Kjøtt har opprettet en egen kjøttbuskap bestående hovedsakelig av texedyr.

SUFFOLK

Suffolk er en utenlandsk rase av crossbredtypen fra England. Den ble innført til Norge i 1950-årene. På grunn av god kjøttfylde er den benyttet til brukskryssing med flere av de norske rasene, og det finnes fremdeles noen hundre rasekarakteristiske dyr. Den har et svart, glinsende hårlag i hodet og på beina. Ullfellen er tett og forholdsvis finfibret, men med noe kort stapellengde. Selv om ullfellen skal være hvit, finner man som regel innslag av pigment i ulla. Det hevdes at suffolk egner seg godt for beiting i pyntegrøntfelt.

I 2000 utgjorde suffolk under 1 % av søyene i sauekontrollen. I januar 2002 ble Suffolklaget sør-vest stiftet. Kontaktperson er Helge Nygård, 4110 Forsand, nyeli@tiscali.no, telefon 51 70 39 26.

OXFORD DOWN

Oxford down er en utenlandsk rase av crossbredtypen fra England. Den kom til Norge i 1860-årene. Rasen er stor, høybent og grovbygd med særlig god bredde over rygg og kryss. Dekkhårlaget i hodet og på beina er mørkt grått eller brunlig. Ulla er forholdsvis finfibret, men kort. Ullfellen vokser helt fram i pannen og på kinnene, og selv om den skal være hvit, finnes det normalt innslag av brunne hår.

I 2000 utgjorde oxford down under 1 % av søyene i sauekontrollen. Norsk sau- og geitlagslag kjenner ikke til noe interesselag for oxford down, bare enkeltbrukere.

SVARTFJES

Svartfjes er en utenlandsk rase som er en mellomting mellom crossbred- og landrasetypen. Svartfjes stammer fra fjellstrøkene i Skottland og regnes for å være den mest hardføre av sauerasene i Storbritannia. Rasen har mellomlang/kort hale og er forholdsvis kort i kroppen, men den har god bredde og kjøttfylde. Beina er korte, men føre

og sterke. Både værere og søyer har horn. Ulla består hovedsakelig av dekkhår og er lang, grov og margholdig med innslag av pigment. Siden 1860-årene har det vært en viss interesse for denne sauerasen i Rogaland og andre steder på Vestlandet, men i dag er det lite igjen av den.

I 2000 utgjorde svartfjes under 1 % av søyene i sauekontrollen. Norsk sau- og geitlagslag kjenner ikke til noe interesselag for svartfjes-sauen, bare enkeltbrukere.

MERINO

Merino er en utenlandsk rase av crossbredtypen som opprinnelig stammer fra Spania, men som nå finnes i mange ulike varianter i mange verdensdeler. Rasen er først og fremst kjent for å produsere mye og finfibret, lang ull. Det har i flere epoker blitt innført dyr av denne rasen til Norge for å bedre kvaliteten på den norske ulla. Forsøkene førte ikke til at merinotypen fikk noen videre utbredelse, men det finnes stadig noen individer av rasen igjen i Norge.

I 2000 utgjorde merino under 1 % av søyene i sauekontrollen. Norsk sau- og geitlagslag kjenner ikke til noe interesselag for merino, bare enkeltbrukere.

FINSK LANDRASE

Finsk landrase er en utenlandsk rase av landrasetypen. Den er kjent for å være svært fruktbar, det er ikke uvanlig at søyene har både 4 og 5 lam. Finsk landrase har på grunn av dette blitt innkrysset både i den norske kvite sauen og i den moderne spælsauen for å øke fruktbarheten til disse rasene. Ellers er den finske landrasen liten og sped, og den har lite og ofte uensartet ull. I 2000 utgjorde finsk landrase under 1 % av søyene i sauekontrollen. Norsk sau- og geitlagslag kjenner ikke til noe interesselag eller enkeltpersoner som har rein finsk landrase.

ØSTFRISISK MELKESAU

Østfrisisk melkesau er en utenlandsk rase av crossbredtypen. Rasen er avlet fram til å gi stor melkeytelse og melka egner seg godt til ysting. I liten skala er rasen krysset inn i den norske kvite sauen via importert sæd, men så vidt Norsk sau- og geitlagslag kjenner til finnes det ingen reinrasede dyr i Norge.

Rasen har ikke egen rasekode i sauekontrollen.